

Monopolista winny wręczania łapówek

---

27 listopada 2006 roku w parlamencie Australii przedstawiono raport kończący dochodzenie prowadzone przez Komisję ds. Niektórych Australijskich Przedsiębiorstw w Związku z Programem Narodów Zjednoczonych Ropa za Żywność, zwaną w skrócie Komisją Cole'a.

Została ona powołana w listopadzie 2005 roku po opublikowaniu raportu Paula Volckera, w którym zwrócono uwagę na nadużycia, mające miejsce przy realizacji Programu w latach 1996-2003. Celem dochodzenia było zbadanie udziału rządu Johna Howarda w *przekupywaniu* reżimu Saddama Husajna, tym samym wyjaśnienie, czy złamano federalne, stanowe lub terytorialne prawo Australii.

Program umożliwiający Irakowi sprzedaż ropy miał zapewnić środki na zakup lekarstw i żywności dla objętego embargiem Iraku. Okazało się jednak, że w ciągu kilku lat od rozpoczęcia Programu, w którym uczestniczyły 4 tysiące firm, ponad połowa z nich zgodziła się płacić *łapówki*.

Na czarnej liście ogłoszonej przez komisję Volckera, badającą *korupcję* w realizacji Programu, znalazły się

firmy z 66 krajów, w tym z USA, Rosji, Francji, Niemiec i Szwajcarii, jednak tylko Australia podjęła śledztwo w sprawie oskarżeń o *korupcję*.

Według ustaleń ONZ, australijski monopolista w dziedzinie eksportu zboża - Australian Wheat Board - znany później jako AWB Ltd., w latach 1999-2003 przekazał irackiemu reżimowi Saddama Husajna ponad 220 milionów dolarów *łapówek*, zapewniając sobie zdobycie zamówień w ramach inicjatywy ONZ. Spółka ta była największym dostawcą spośród wszystkich firm uczestniczących w Programie, sprzedając Irakowi 6,8 miliona ton zboża i zarabiając ponad 2,3 miliarda dolarów.

Do roku 1999 AWB sprzedało Irakowi 1/10 swojego zboża przeznaczonego na eksport. Kontrakty były zawierane za pośrednictwem Irackiej Izby Zbożowej i rządu Iraku. Zboże było dostarczane do portu Umm Qasr, a rozładowaniem i transportem zajmowała się strona iracka.

John Agius, przewodniczący komisji badającej nieprawidłowości, oskarżył dyrektorów AWB o płacenie za nieistniejące usługi transportowe świadczone przez firmę Alia Transport z Jordanii, której właścicielem był rząd Iraku. W rzeczywistości 221,7 milionów dolarów trafiło bezpośrednio do Saddama.

Do australijskiego MSZ dotarło kilkadziesiąt depech informujących o nieprawidłowościach, jednak minister Downer, zeznając przed komisją

twierdził, że nie miał o nich żadnej wiedzy. Jego linia obrony opierała się na przekonaniu, że ONZ sprawdza wszystkie kontakty zawarte w ramach programu Ropa za Żywność, a skoro tak, to australijskie ministerstwo miało związane ręce.

Afera ujawniła hipokryzję rządów, które z jednej strony wysyłały do Iraku żołnierzy, z drugiej - wspierały reżim milionowymi łapówkami.

*Źródła: nytimes.com; money.pl;
oilforfoodinquiry.gov.au;
new-arch.rp.pl*